

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 203/2011
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Γ' Τμήμα
(Συνεδρίαση της 2-5-2011)**

Σύνθεση:

Πρόεδρος:

Ιωάννης Σακελλαρίου, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη:

Χριστόδουλος Μπότσιος, Ιωάννα Καραγιαννοπούλου, Ανδρέας Γραμματικός, Παναγιώτης Σπανός, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια:

Ευαγγελία Σκαλτσά, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αρ. πρωτ. Ερωτήματος: Φ.11/ 99/ 27977/ Γ1/ 10-3-2011 της Διεύθυνσης Σπουδών Π.Ε. – Τμήμα Γ' Μαθητικών θεμάτων του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται αν: **α)** μπορεί να έχει τη γονική μέριμνα ο πατέρας – γονέας που έχει αναγνωρίσει το τέκνο, δεν είναι όμως παντρεμένος με τη μητέρα του, η οποία και ασκεί την επιμέλειά του.
β) Ποιες είναι οι υποχρεώσεις του σχολείου προς τον ανωτέρω πατέρα σε σχέση με την υπ' αριθμ.

Φ.7/ 517/ 127893/ Γ1/ 13-10-2010 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας.

I. Με την υπ' αριθμ. Φ.7/ 517/ 127893/ Γ1/ 13-10-2010 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων προς όλες τις Περιφερειακές Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και τις σχολικές μονάδες της χώρας με θέμα *«Δικαιώματα των παιδιών - μαθητών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση των οποίων οι γονείς βρίσκονται σε διάσταση ή είναι διαζευγμένοι και ο ένας από αυτούς δεν ασκεί την επιμέλειά τους»* που εκδόθηκε κατόπιν εγγράφου του Συνηγόρου του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του ρυθμίζεται ο τρόπος επικοινωνίας των ανωτέρω γονέων με τους μαθητές που φοιτούν σε σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης καθώς και οι ειδικότερες υποχρεώσεις του σχολείου απέναντι σ' αυτούς.

Με αφορμή την περίπτωση μαθητή του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου Γλυφάδας του οποίου οι γονείς δεν είναι παντρεμένοι, βρίσκονται σε αντιδικία, η δε μητέρα που ασκεί την επιμέλεια, απαιτεί την απαγόρευση της ενημέρωσης από την πλευρά του σχολείου, καθώς και τις επισκέψεις του σ' αυτό τέθηκε το προαναφερόμενο ερώτημα.

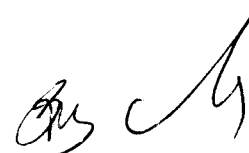
II. Στη διάταξη του άρθρου 1484 Α.Κ. ορίζεται ότι:

«Σε περίπτωση αναγνώρισης εκούσιας ή δικαστικής, αν ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, το τέκνο έχει ως προς όλα θέση τέκνου γεννημένου σε γάμο απέναντι στους δύο γονείς και τους συγγενείς του».

Στη διάταξη του άρθρου 1510 Α.Κ. ορίζεται ότι:

«Η μέριμνα για το ανήλικο τέκνο είναι καθήκον και δικαίωμα των γονέων (γονική μέριμνα), οι οποίοι την ασκούν από κοινού. Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει την επιμέλεια του προσώπου, τη διοίκηση της περιουσίας και την εκπροσώπηση του τέκνου σε κάθε υπόθεση ή δικαιοπραξία ή δίκη, που αφορούν το πρόσωπο ή την περιουσία του.

Σε περίπτωση όπου η γονική μέριμνα παύει λόγω θανάτου, κήρυξης σε αφάνεια ή έκπτωσης του ενός γονέα, η γονική μέριμνα ανήκει αποκλειστικά στον άλλο.

Αν ο ένας από τους γονείς αδυνατεί να ασκήσει τη γονική μέριμνα για πραγματικούς λόγους ή γιατί είναι ανίκανος ή περιορισμένα ικανός για δικαιοπραξία, την ασκεί μόνος ο άλλος γονέας. Η επιμέλεια όμως του προσώπου του τέκνου ασκείται και από τον ανήλικο γονέα».

Στη διάταξη του άρθρου 1515 Α.Κ. ορίζεται ότι:

«Η γονική μέριμνα του ανήλικου τέκνου που γεννήθηκε και παραμένει χωρίς γάμο των γονέων του, ανήκει στη μητέρα του. Σε περίπτωση αναγνώρισής του, αποκτά γονική μέριμνα και ο πατέρας, που όμως την ασκεί αν υπάρχει συμφωνία των γονέων κατά το άρθρο 1513 ή αν έπαυσε η γονική μέριμνα της μητέρας ή αν αυτή αδυνατεί να την ασκήσει για νομικούς ή πραγματικούς λόγους.

Με αίτηση του πατέρα, το δικαστήριο μπορεί και σε κάθε άλλη περίπτωση να αναθέσει και σε αυτόν την άσκηση της γονικής μέριμνας ή μέρους της, εφόσον αυτό επιβάλλεται από το συμφέρον του τέκνου.

Σε περίπτωση δικαστικής αναγνώρισης, στην οποία αντιδίκησε ο πατέρας, αυτός δεν ασκεί γονική μέριμνα ούτε αναπληρώνει τη μητέρα στην άσκηση της, εκτός αν υπάρχει συμφωνία των γονέων κατά το άρθρο 1513. Το δικαστήριο μπορεί, αν το επιβάλλει το συμφέρον του τέκνου, να αποφασίσει διαφορετικά με αίτηση του πατέρα, εφόσον έπαυσε η γονική μέριμνα της μητέρας ή αυτή αδυνατεί να την ασκήσει για νομικούς ή πραγματικούς λόγους ή υπάρχει συμφωνία των γονέων».

Στη διάταξη του άρθρου 1516 Α.Κ. ορίζεται ότι:

«Ο καθένας από τους γονείς επιχειρεί και μόνος του πράξεις αναφερόμενες στην άσκηση της γονικής μέριμνας: 1. όταν πρόκειται για συνήθεις πράξεις επιμέλειας του προσώπου του τέκνου ή για την τρέχουσα διαχείριση της περιουσίας του ή για πράξεις που έχουν επείγοντα χαρακτήρα 2. όταν πρόκειται για τη λήψη δήλωσης της βούλησης που είναι απευθυντέα προς το τέκνο.

Στις περιπτώσεις διακοπής της συμβίωσης των γονέων, διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου τους, καθώς και όταν πρόκειται για τέκνο γεννημένο χωρίς γάμο των γονέων του, τις αξιώσεις διατροφής που έχει το τέκνο κατά του γονέα, ο οποίος δεν έχει επιμέλεια του προσώπου του,

μπορεί να τις ασκεί αυτός που έχει την επιμέλεια και, αν δεν την έχει κανείς, αυτός με τον οποίο διαμένει το τέκνο».

Στη διάταξη του άρθρου 1518 Α.Κ. ορίζεται ότι:

«Η επιμέλεια του προσώπου του τέκνου περιλαμβάνει ιδίως την ανατροφή, την επίβλεψη, τη μόρφωση και την εκπαίδευσή του, καθώς και τον προσδιορισμό του τόπου της διαμονής του».

Στη διάταξη του άρθρου 1520 Α.Κ. ορίζεται ότι:

«Ο γονέας με τον οποίο δεν διαμένει το τέκνο διατηρεί το δικαίωμα της προσωπικής επικοινωνίας με αυτό.

Οι γονείς δεν έχουν το δικαίωμα να εμποδίζουν την επικοινωνία του τέκνου με τους απώτερους ανιόντές του, εκτός αν υπάρχει σοβαρός λόγος. Στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων, τα σχετικά με την επικοινωνία κανονίζονται ειδικότερα από το δικαστήριο».

III. Από τις προεκτεθείσες διατάξεις ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους προκύπτουν τα ακόλουθα:

Με τη διάταξη του άρθρου 1484 Α.Κ. εξομοιώνονται πλήρως τα αναγνωρισμένα με εκούσια η δικαστική αναγνώριση τέκνα που γεννήθηκαν χωρίς γάμο με τα σε γάμο γεννημένα τέκνα και μόνο κατ' εξαίρεση καθιερώνεται ειδική μεταχείριση, δηλαδή απόκλιση από τον κανόνα.

Έτσι παρέκκλιση από τον κανόνα της πλήρους εξομοίωσης υφίσταται ως προς τα αποτελέσματα της αναγνώρισης, για το επώνυμο των αναγνωρισμένων τέκνων για το οποίο ισχύει η ειδική ρύθμιση της Α.Κ. 1506 και τη γονική μέριμνα για την οποία ισχύει η ειδική ρύθμιση της Α.Κ. 1515.

Η γονική μέριμνα ανηλίκου τέκνου, όπως αυτή προσδιορίζεται από τα άρθρα 1510 και 1518 Α.Κ. είναι καθήκον και δικαίωμα απόλυτο, προσωποπαγές και αμεταβίβαστο. Είναι έννοια ευρύτερη από την επιμέλεια γιατί περιλαμβάνει και τη διοίκηση της περιουσίας του τέκνου και την εκπροσώπησή του (Α.Π. 320/86 Ε.Ε.Ν 1986/809).

Στην περίπτωση των χωρίς γάμο των γονέων γεννημένων τέκνων η διάταξη του άρθρου 1515 Α.Κ. κάνει διάκριση ανάμεσα στις περιπτώσεις της εκούσιας και δικαστικής αναγνώρισης με αγωγή του πατέρα ή των γονέων του

ή στις περιπτώσεις τέτοιας αναγνώρισης όπου ο πατέρας είχε στη δίκη την ιδιότητα του εναγομένου και αντιδίκησε με τη μητέρα ή το τέκνο.

Στην πρώτη περίπτωση (εκούσια αναγνώριση) και στη δεύτερη (δικαστική αναγνώριση με αγωγή του πατέρα ή των γονέων του) και ο πατέρας αποκτά αυτοδικαίως γονική μέριμνα που την ασκεί όμως αναπληρωματικά (αν έπαψε η γονική μέριμνα της μητέρας, ή αν αυτή αδυνατεί να την ασκήσει) ή μετά από δικαστική απόφαση, ενώ στις άλλες περιπτώσεις πάντοτε μετά από δικαστική απόφαση (Β. Βαθρακοκοίλη Α.Κ. Γ' έκδοση, σελ. 2040).

Εξ άλλου με τη διάταξη του άρθρου 1516 Α.Κ. παρέχεται το δικαίωμα στον καθένα από τους γονείς να επιχειρεί μόνος του ορισμένες πράξεις που αναφέρονται στην άσκηση της γονικής μέριμνας και την αξίωση διατροφής του τέκνου με την συνδρομή ορισμένων προϋποθέσεων. Η παρεχόμενη δυνατότητα η οποία αποτελεί απόκλιση από την αρχή της Α.Κ. 1510 δεν προϋποθέτει σύμπραξη ή σύμφωνη γνώμη του άλλου γονέα. Οι πράξεις που μπορεί να επιχειρήσει μόνος του ο γονέας είναι: α) οι συνήθεις πράξεις επιμέλειας του προσώπου του τέκνου (π.χ. εγγραφή στο σχολείο, στο φροντιστήριο, παρακολούθηση της επίδοσής του σ' αυτό, ιατρικές εξετάσεις κλπ.) τρέχουσας διαχείρισης της περιουσίας του (πληρωμή δόσεων τρεχόντων χρεών, φόρων κλπ) ή επείγοντα χαρακτήρα (αίτηση για λήψη ασφαλιστικών μέτρων κλπ.).

Η ανωτέρω διάταξη όμως αναφέρεται και έχει εφαρμογή στην περίπτωση που και οι δύο γονείς ασκούν μαζί τη γονική μέριμνα (Βλ. Γεωργιάδη – Σταθόπουλου Α.Κ. Τόμος VII άρθ. 1516).

Συνεπώς στην περίπτωση που ένας εκ των γονέων δεν έχει την γονική μέριμνα του τέκνου δεν δύναται να ενεργήσει ούτε τις ανωτέρω συνήθεις πράξεις επιμέλειας του τέκνου, χωρίς τη συναίνεση του άλλου γονέα.

IV. Εν όψει των προεκτεθέντων κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος η απάντηση στα ερωτήματα που τίθενται είναι η ακόλουθη: **α)** Ο πατέρας γονέας που έχει αναγνωρίσει το τέκνο, δεν είναι όμως παντρεμένος, με τη μητέρα του η οποία ασκεί την επιμέλειά του, έχει την γονική μέριμνα

του τέκνου, αν έπαψε για κάποιο λόγο η γονική μέριμνα της μητέρας ή αν, αυτή αδυνατεί να την ασκήσει για νομικούς ή πραγματικούς λόγους ή μετά από δικαστική απόφαση που αναθέτει και σ' αυτόν την άσκηση της γονικής μέριμνας ή κατόπιν συμφωνίας με τη μητέρα.

β) Η υπ' αριθμ. Φ.7/517/127893/Γ1/13-10-2010 εγκύκλιος του Υπουργείου Παιδείας εφαρμόζεται στην περίπτωση του πατέρα – γονέα που έχει αναγνωρίσει το τέκνο, χωρίς να είναι παντρεμένος με τη μητέρα, αν έχει και αποδεικνύει νόμιμα την γονική μέριμνα του τέκνου, σύμφωνα με τις ανωτέρω αναφερόμενες περιπτώσεις (δικαστική απόφαση, αναπλήρωση της μητέρας, συμφωνία κλπ.)-.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 10-5-2011 .....

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Η Εισηγήτρια

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΣΚΑΛΤΣΑ

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Παρεδρος Ν.Σ.Κ.

